PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI OGŁOSZENIA ALARMU LOTNICZEGO WYSTĘPUJĄCEGO NA TERENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. JANA PAWŁA II W LUBATOWEJ

1. Cel i zakres procedur

1. Procedury określają zasady postępowania pracowników szkoły, uczniów oraz innych osób przebywających na terenie szkoły w sytuacji wystąpienia zagrożenia wymagającego podjęcia działań ochronnych.
2. Celem procedur jest:
   - zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, wychowankom i pracownikom szkoły;
   - zapewnienie sprawnego i jednoznacznego systemu alarmowania;
   - określenie zasad ewakuacji, przemieszczania się do miejsca schronienia lub pozostania w bezpiecznym miejscu;
   - ograniczenie paniki i chaosu;
   - zapewnienie właściwej komunikacji z uczniami, pracownikami i rodzicami/opiekunami prawnymi;
   - zapewnienie uczniom pomocy i wsparcia emocjonalnego w sytuacji zagrożenia;
   - uwzględnienie indywidualnych potrzeb uczniów, w szczególności uczniów z niepełnosprawnościami, trudnościami komunikacyjnymi, sensorycznymi, emocjonalnymi lub wymagających pomocy osoby dorosłej.
3. Procedury obowiązują podczas zajęć lekcyjnych, przerw, zajęć świetlicowych, zajęć specjalistycznych, wycieczek i innych aktywności organizowanych przez szkołę, w zakresie wynikającym z charakteru sytuacji.

2. Źródła informacji o zagrożeniu

Informacja o zagrożeniu może pochodzić w szczególności z:

1. systemu alarmowania i ostrzegania ludności;
2. syren alarmowych;
3. Alertu RCB otrzymanego w formie wiadomości SMS;
4. komunikatów właściwych służb, w szczególności Policji, Państwowej Straży Pożarnej, służb ratowniczych i centrów zarządzania kryzysowego;
5. komunikatów organów administracji publicznej;
6. oficjalnych komunikatów Rządowego Centrum Bezpieczeństwa;
7. bezpośredniej obserwacji zagrożenia przez pracownika szkoły;
8. innych wiarygodnych źródeł informacji.

Alert RCB jest jednym z zewnętrznych źródeł ostrzegania i nie zastępuje szkolnego systemu alarmowania.

---

3. Alert RCB – zasady postępowania

3.1. Postępowanie szkoły po otrzymaniu Alertu RCB

1. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona monitoruje oficjalne komunikaty RCB i właściwych służb.
2. Po otrzymaniu Alertu RCB dotyczącego obszaru, na którym znajduje się szkoła, dyrektor ocenia konieczność podjęcia działań ochronnych.
3. Jeżeli treść Alertu wymaga podjęcia działań przez szkołę, dyrektor przekazuje odpowiedni komunikat pracownikom.

4. Nauczyciele przekazują uczniom wyłącznie informacje niezbędne do bezpiecznego wykonania poleceń.
5. W przypadku zagrożenia wymagającego pozostania w budynku, przejścia do miejsca schronienia lub ograniczenia przemieszczania się należy niezwłocznie wykonać odpowiednie polecenia.
6. Jeżeli Alert RCB zawiera zalecenie śledzenia dalszych komunikatów, szkoła pozostaje w gotowości i monitoruje oficjalne źródła informacji.
7. Nie należy opierać działań szkoły na informacjach pochodzących z niesprawdzonych źródeł, mediów społecznościowych lub wiadomości przekazywanych przez osoby postronne.

3.2 Alert RCB a szkolny alarm

1. **Otrzymanie Alertu RCB nie oznacza automatycznie konieczności ogłoszenia szkolnego alarmu ewakuacyjnego.**
2. Rodzaj działania szkoły zależy od treści komunikatu, rodzaju zagrożenia oraz zaleceń właściwych służb.
3. W przypadku bezpośredniego zagrożenia w budynku szkoła może ogłosić alarm niezależnie od otrzymania Alertu RCB.
4. Jeżeli zagrożenie wymaga pozostania w budynku, nie należy przeprowadzać ewakuacji na zewnątrz tylko dlatego, że został odebrany Alert RCB.
5. Decyzje dotyczące sposobu zabezpieczenia uczniów podejmuje dyrektor, z uwzględnieniem komunikatów właściwych służb.

4. Zasady ogłaszania alarmów

4.1. Ogólne zasady

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy zagrożenie lub uzyska wiarygodną informację o jego wystąpieniu, niezwłocznie przekazuje informację dyrektorowi szkoły lub osobie odpowiedzialnej za bezpieczeństwo.
2. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy niezwłocznie powiadomić właściwe służby ratunkowe, zgodnie z charakterem zagrożenia.
3. Sposób ogłoszenia alarmu dostosowuje się do rodzaju i skali zagrożenia.
4. Informacja o zagrożeniu powinna być:
    - krótka;
    - jednoznaczna;
    - spokojna;
    - pozbawiona niepotrzebnych szczegółów mogących wywołać panikę.
5. Po ogłoszeniu alarmu nauczyciel lub inny pracownik sprawujący opiekę nad uczniami odpowiada za ich bezpieczeństwo do czasu przekazania grupy innej uprawnionej osobie lub zakończenia sytuacji zagrożenia.
6. Uczniowie nie podejmują samodzielnie decyzji o opuszczeniu szkoły, zmianie miejsca schronienia ani powrocie do sali.

4.2. Rodzaje komunikatów alarmowych

W zależności od sytuacji szkoła może stosować:

A. Alarm nakazujący pozostanie w budynku / przejście do miejsca schronienia

Komunikat:

„Uwaga! „Ogłaszam alarm, proszę o pozostanie w budynku i wykonywanie poleceń nauczycieli oraz pracowników szkoły. Należy przejść do wyznaczonego miejsca schronienia.” (sygnał dzwonka szkolnego mogulowany trwający 3 minuty)

Po usłyszeniu alarmu należy:

- przerwać zajęcia;
- zabrać wyłącznie rzeczy znajdujące się bezpośrednio przy uczniu, jeżeli nie powoduje to opóźnienia;
- zamknąć okna i drzwi;

- spokojnie opuścić pomieszczenie zgodnie z wyznaczoną drogą ewakuacyjną;
- nie wracać po pozostawione rzeczy;
- udać się do wyznaczonego miejsca zbiórki;
- stosować się do poleceń nauczycieli i służb.

B. Odwołanie alarmu

Komunikat:
„Uwaga! Alarm został odwołany. Proszę pozostać na swoich miejscach i oczekiwać na dalsze polecenia" (sygnał dzwonka szkolnego ciągły trwający 3 minuty).
Odwołanie alarmu następuje wyłącznie na podstawie informacji przekazanej przez dyrektora szkoły lub osobę przez niego upoważnioną.

5. Zasady zachowania w miejscu schronienia

1. Po otrzymaniu polecenia uczniowie wraz z nauczycielem udają się do wyznaczonego miejsca schronienia.
2. Nauczyciel:
   - zabiera ze sobą laptop lub inną dostępną dokumentację pozwalającą na sprawdzenie obecności;
   - sprawdza stan liczebny grupy;
   - zapewnia uczniom możliwie spokojne i uporządkowane zajęcie miejsca w wyznaczonym sektorze;
   - przekazuje dyrektorowi informację o liczbie uczniów i ewentualnych brakach lub osobach wymagających pomocy.
3. Pozostali pracownicy szkoły:
   - sprawdzają pozostałe pomieszczenia: toalety, gabinety, bibliotekę, świetlicę szkolną, stołówkę, salę gimnastyczną i sprowadzają na miejsce zbiórki pozostałych uczniów,
   - Współpracują z osobą koordynującą i upoważnioną.
4. W miejscu schronienia należy:
   - zachować ciszę lub ograniczyć poziom hałasu zgodnie z charakterem zagrożenia;
   - stosować się do poleceń nauczyciela;
   - nie opuszczać miejsca bez zgody osoby odpowiedzialnej;
   - nie otwierać drzwi ani okien bez polecenia;
   - nie korzystać z urządzeń w sposób mogący zwiększyć zagrożenie;
   - nie rozpowszechniać niesprawdzonych informacji;
   - nie wykonywać połączeń telefonicznych bez potrzeby, jeżeli może to utrudnić komunikację lub działania ratunkowe.
5. Nauczyciel regularnie sprawdza obecność uczniów.
6. Szczególną uwagę należy zwrócić na uczniów:
   - z niepełnosprawnościami;
   - z ograniczoną mobilnością;
   - z trudnościami w komunikowaniu się;
   - z nadwrażliwością sensoryczną;
   - wymagających stałego przyjmowania leków lub innych form wsparcia zgodnie z obowiązującymi w szkole zasadami;
   - reagujących silnym lękiem lub dezorganizacją zachowania w sytuacji stresowej.
7. W razie konieczności nauczyciel korzysta ze wsparcia innych pracowników szkoły.
8. Do czasu odwołania zagrożenia uczniowie pozostają pod opieką nauczyciela lub wyznaczonego pracownika.

6. Zasady sprawdzania obecności i odpowiedzialności za uczniów

1. Po ogłoszeniu alarmu nauczyciel sprawdza liczbę uczniów znajdujących się pod jego opieką.

2. Sprawdzenie obecności odbywa się:
   - przed opuszczeniem sali, jeżeli sytuacja na to pozwala;
   - po dotarciu do miejsca zbiórki lub schronienia;
   - każdorazowo po zmianie miejsca.
3. W przypadku stwierdzenia braku ucznia nauczyciel nie podejmuje samodzielnie działań narażających jego bezpieczeństwo.
4. Informację o braku ucznia niezwłocznie przekazuje dyrektorowi lub osobie koordynującej działania.
5. Nie należy przekazywać uczniom informacji o zaginięciu lub potencjalnym zagrożeniu dotyczącym konkretnej osoby w sposób mogący wywołać panikę.
6. Po zakończeniu działań należy ponownie zweryfikować stan osobowy.

7. Zasady komunikowania uczniów i wychowanków w momentach zagrożenia

7.1. Zasady przekazywania informacji uczniom

1. Informacje uczniom przekazuje nauczyciel, wychowawca, dyrektor lub inny pracownik wyznaczony przez dyrektora.
2. Komunikaty powinny być:
   - krótkie i konkretne;
   - dostosowane do wieku i możliwości uczniów;
   - pozbawione niepotwierdzonych informacji;
   - przekazywane spokojnym tonem;
   - zawierać przede wszystkim informację, co uczeń ma zrobić.
3. Należy unikać:
   - przekazywania plotek;
   - podawania niesprawdzonych przyczyn zagrożenia;
   - używania określeń wzbudzających niepotrzebny lęk;
   - prowadzenia rozmów o zagrożeniu w sposób utrudniający wykonanie poleceń.
4. W przypadku młodszych uczniów komunikat powinien mieć prostą formę, np.: „Teraz zostajemy razem. Słuchamy pani/pana i wykonujemy kolejne polecenia.”
5. Uczniom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi należy, w miarę możliwości, zapewnić:
   - powtórzenie komunikatu;
   - prostą instrukcję krok po kroku;
   - komunikat pisemny lub obrazkowy, jeżeli jest to dla nich skuteczniejsza forma komunikacji;
   - wsparcie osoby dorosłej;
   - możliwość zajęcia miejsca ograniczającego nadmiar bodźców.

8. Zasady komunikowania rodziców/opiekunów prawnych

1. Informacje dla rodziców/opiekunów prawnych przekazuje dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona.
2. W zależności od sytuacji Szkoła może wykorzystać:
   - dziennik elektroniczny;
   - wiadomość SMS;
   - komunikat telefoniczny;
   - stronę internetową szkoły;
   - kanały komunikacji przyjęte w szkole - messenger.
3. Informacja przekazywana rodzicom powinna zawierać:
   - krótką informację o zaistniałej sytuacji;
   - informację o działaniach podjętych przez szkołę;
   - informację o aktualnym miejscu przebywania uczniów, jeżeli jej przekazanie nie zwiększa zagrożenia;

    - dalsze zalecenia dla rodziców;
    - informację, w jaki sposób i kiedy będą przekazywane kolejne komunikaty.
4. W przypadku trwającego zagrożenia rodzice nie powinni samodzielnie przyjeżdżać do szkoły ani podejmować prób odbierania dzieci, jeżeli może to utrudnić działania służb lub narazić uczniów i dorosłych na dodatkowe niebezpieczeństwo.
5. Jeżeli szkoła wprowadza procedurę odbioru uczniów, rodzice są informowani o:
    - miejscu odbioru;
    - zasadach weryfikacji osoby odbierającej;
    - wymaganych dokumentach lub innych sposobach potwierdzenia tożsamości;
    - kolejności i organizacji odbioru.
6. Informacje przekazywane rodzicom powinny być rzeczowe i oparte wyłącznie na potwierdzonych danych.
7. W przypadku sytuacji kryzysowej należy ograniczyć liczbę osób przekazujących informacje na zewnątrz szkoły. Oficjalne komunikaty przekazuje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

9. Zasady wspierania uczniów w momencie zagrożenia

1. Podstawowym zadaniem pracowników szkoły jest zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa oraz ograniczenie skutków stresu.
2. Nauczyciel powinien:
    - zachować spokój;
    - mówić spokojnym, zdecydowanym głosem;
    - przekazywać krótkie i jednoznaczne polecenia;
    - pozostawać w kontakcie z uczniami;
    - obserwować ich reakcje;
    - reagować na oznaki silnego lęku, paniki lub dezorganizacji zachowania.
3. W sytuacji silnych emocji należy:
    - ograniczyć liczbę bodźców;
    - umożliwić uczniowi przebywanie blisko znanej i zaufanej osoby dorosłej;
    - stosować krótkie, uspokajające komunikaty;
    - przypominać uczniowi, co ma zrobić w danym momencie;
    - unikać krzyczenia, zawstydzania i karania za reakcje wynikające ze stresu.
4. Nie należy wymagać od ucznia natychmiastowego wyjaśniania swoich emocji lub zachowania.
5. W przypadku ucznia, który doświadcza silnej reakcji emocjonalnej, należy w miarę możliwości zapewnić mu:
    - spokojne miejsce;
    - obecność osoby, którą zna i której ufa;
    - ograniczenie nadmiaru bodźców;
    - prostą informację o kolejnych działaniach;
    - możliwość skorzystania ze wsparcia pedagoga specjalnego, psychologa lub innego specjalisty po ustaniu bezpośredniego zagrożenia.
6. W przypadku uczniów ze szczególnymi potrzebami należy korzystać z informacji zawartych w dokumentacji ucznia dotyczącej jego funkcjonowania i sposobów udzielania mu wsparcia.
7. W przypadku uczniów z ograniczoną mobilnością należy zapewnić odpowiednią pomoc w przemieszczaniu się, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.
8. W przypadku uczniów z trudnościami w komunikowaniu się należy stosować znane im sposoby komunikacji.
9. W przypadku uczniów ze spektrum autyzmu, trudnościami sensorycznymi lub silną potrzebą przewidywalności należy, w zakresie możliwym podczas zagrożenia:

- stosować krótkie i konkretne komunikaty;
- informować o kolejnych działaniach;
- ograniczać niepotrzebne bodźce;
- umożliwić korzystanie ze znanych strategii regulacji emocji, jeżeli nie zwiększa to zagrożenia.

10. Po zakończeniu sytuacji zagrożenia należy obserwować funkcjonowanie uczniów i w razie potrzeby zapewnić im dalszą pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

10. Postępowanie po zakończeniu zagrożenia

1. Odwołanie alarmu i powrót do normalnego funkcjonowania następują wyłącznie po uzyskaniu informacji od dyrektora szkoły lub właściwych służb.
2. Nauczyciele ponownie sprawdzają obecność uczniów.
3. Dyrektor dokonuje oceny sytuacji oraz podejmuje decyzję dotyczącą dalszego prowadzenia zajęć.
4. Rodzice/opiekunowie prawni otrzymują informację o dalszej organizacji pracy szkoły, jeżeli jest to konieczne.
5. Uczniowie, którzy wymagają dodatkowego wsparcia emocjonalnego, są kierowani do odpowiednich specjalistów.
6. W przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze traumatycznym szkoła może zorganizować dodatkowe działania wspierające dla uczniów i pracowników.
7. Po zakończeniu sytuacji należy dokonać analizy przebiegu działań oraz w razie potrzeby, zaktualizować procedury.

11. Szczególne zasady dotyczące uczniów ze specjalnymi potrzebami

W sytuacji zagrożenia należy uwzględnić indywidualne potrzeby uczniów wynikające w szczególności z:

- niepełnosprawności ruchowej;
- niepełnosprawności intelektualnej;
- autyzmu i zespołu Aspergera;
- zaburzeń komunikacji i mowy;
- niedosłuchu lub innych trudności w odbiorze komunikatów;
- trudności wzrokowych;
- zaburzeń sensorycznych;
- trudności emocjonalnych;
- zaburzeń zachowania;
- innych szczególnych potrzeb edukacyjnych.

W przypadku uczniów wymagających zwiększonego wsparcia nauczyciel współorganizujący kształcenie, pomoc nauczyciela lub inny pracownik wspierający ucznia wykonuje zadania zgodnie z zakresem swoich obowiązków i poleceniami osoby koordynującej działania.

12. Odpowiedzialność pracowników

Dyrektor szkoły:

- podejmuje lub koordynuje decyzje dotyczące sposobu postępowania;
- uruchamia właściwe procedury;
- kontaktuje się ze służbami;
- koordynuje komunikację z rodzicami;
- wyznacza osoby odpowiedzialne za poszczególne działania;
- podejmuje decyzje dotyczące dalszego funkcjonowania szkoły.

Nauczyciele i wychowawcy:

- zapewniają uczniom opiekę;
- wykonują polecenia dyrektora i służb;
- prowadzą uczniów do wskazanego miejsca;
- sprawdzają obecność;

- przekazują informacje o uczniach wymagających dodatkowej pomocy;
- wspierają uczniów emocjonalnie.

Pedagog specjalny, psycholog i pozostali specjaliści:

- wspierają uczniów wymagających dodatkowej pomocy;
- pomagają w rozpoznawaniu potrzeb uczniów po sytuacji kryzysowej;
- współpracują z nauczycielami i wychowawcami;
- podejmują działania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z potrzebami uczniów.

Pracownicy administracji i obsługi:

- wykonują zadania związane z bezpieczeństwem zgodnie z poleceniami dyrektora;
- wspierają organizację ewakuacji lub zabezpieczenia budynku;
- nie przekazują na zewnątrz niesprawdzonych informacji o zdarzeniu.

13. Zasady końcowe

1. Wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły są zobowiązane do przestrzegania poleceń wydawanych w związku z wystąpieniem zagrożenia.
2. W sytuacji zagrożenia nadrzędne znaczenie ma ochrona życia i zdrowia uczniów oraz pracowników.
3. Procedury należy dostosować do rodzaju zagrożenia, aktualnych warunków lokalowych szkoły oraz zaleceń właściwych służb.
4. Procedury podlegają okresowemu przeglądowi i aktualizacji.
5. Pracownicy szkoły powinni być zapoznani z procedurami oraz miejscami ewakuacji i schronienia.
6. Uczniowie powinni być systematycznie zapoznawani z zasadami bezpiecznego zachowania w sposób dostosowany do ich wieku i możliwości psychofizycznych.
7. Rodzice/opiekunowie prawni powinni otrzymywać informacje o podstawowych zasadach postępowania szkoły w sytuacjach zagrożenia.